

Sint-Jan waakt over Molenbeek

In Oud-Molenbeek zijn er nog amper Belgische katholieken, toch leeft de Kerk er

- ▶ Brusselse gemeente heeft slechte naam
- ▶ Katholieke parochies bestaan ook uit nieuwe Belgen
- ▶ Kinderen spreken Nederlands als derde of vierde taal

Erik DE SMET

Op wandel in Molenbeek trefen we op straat kerstbomen aan, weliswaar exemplaren van vorig jaar. Het lijkt het negatieve imago van de Brusselse gemeente te bevestigen. Molenbeek, zo leren de statistieken, is een van de dichtst bevolkte gemeenten van het land en meer dan tachtig procent van de inwoners is van buitenlandse herkomst. Zijn er nog parochies, vroegen we ons af.

Oud-Molenbeek is het stadsdeel tussen het kanaal Brussel-Charleroi en de westelijke spoorlijn. Ooit was dit het industriële hart van de hoofdstad. Vandaag wordt de wijk gedomineerd door de Sint-Jan-de-Doperkerk, een strakke betonkerk uit de jaren 1930 van de hand van architect Joseph Diongre, die ook het Flageygebouw in Elsene ontwierp. Neen, het gebouw is geen moskee. Een reuzegroot kruis in de gevel aan de straatkant zegt genoeg.

Het plein voor de kerk, de *parvis*, is het broeierige hart van het Noord-Afrikaanse Molenbeek. Hier drink je muntthee in een Marokkaans theehuis en koop je halal. Vele straatnamen wijzen op een katholiek verleden: Deken Fierensstraat, Deken Adriaensstraat. In die laatste bevindt

zich de dekenij, een van de grootste woningen van de wijk.

„Het is niet Molenbeek, maar Sint-Jans-Molenbeek, *Molenbeek-Saint-Jean*”, benadrukt Johan Dobbelaere, deken van Brussel-West. „Migratie tekende al vroeg deze wijk. Reeds in de jaren 1920 kwamen Italianen werk zoeken in de bedrijven aan het kanaal. Vandaag is 45 procent van Marokkaanse origine.”

Pater Aurélien Saniko, spijtig uit Kameroen, is pastoor van de drie parochies van Oud-Molenbeek. Elf jaar geleden streek hij neer aan het kanaal. „Er is het rijkere Hoog-Molenbeek en het arme maar warme Laag-Molenbeek. Van dat deel zijn mensen van buiten de wijk bang”, vertelt de pastoor. „Een bastion van jihadisten? Wie beweert dat deze wijk een zwart gat is, kent het hier niet. Hier gebeurt veel goeds. De parochie onderhoudt hartelijke relaties met de moskee in de Ribeaucourtstraat. We houden samen interreligieuze ontmoetingen. Door dialoog willen we de angst overwinnen. De jongens die in verband worden gebracht met de aanslagen in Parijs woonden hier vlakbij.”

Vele straatnamen in Molenbeek wijzen op een katholiek verleden

„Nederlandstalige pastoraal is hier niet meer”, vult deken Dobbelaere aan. „Hoe meer je de Brusselse Ring nadert, hoe meer Vlamingen je vindt. De Nederlandstalige hoofdkerk is die van de Verrijzenis, op de grens met Dilbeek. Ook in de Goede Herder, Karreveld, is er Vlaamse pastoraal. Het probleem is dat

wij, Nederlandstaligen, weinig nieuwe Belgen aantrekken.”

Pater Aurélien: „Ons kerkpubliek is bijzonder gemengd: Afrikanen, Polen, Italianen. Een kleine minderheid is Belg van origine. De parochies zijn zeer levendig. De heilige Geest heeft hier nieuw leven gebracht. We werken hier met een waaier aan vrijwilligersploegen. Zelf houd ik veel van huisbezoek en de pastoraal van de dialoog, ook met niet-katholieken.”

Op stap in de straten rond de kerk vallen ons enkele dingen op. Nieuwbouwprojecten vervangen almaar vaker de negentiende-eeuwse meergezinswoningen. We passeren een buurthuis, het integratiecentrum *Foyer* en het gemeenschapscentrum *De Vaart-kaapen*. „De uitdagingen zijn groot, zeker voor de jongeren”, weet de deken. „Velen zetten zich echter in voor allerlei projecten. Ik meen dat we in het verleden te snel parochiale gebouwen hebben verkocht die we vandaag voor sociale pastoraal hadden kunnen gebruiken.”

We bemerken naast Noord-Afrikaanse ook heel wat zwarte jongeren. Niet zelden spreken ze onder elkaar Nederlands, omdat ze Nederlandstalig onderwijs volgen, in Sint-Carolus bijvoorbeeld. Vaak is de schooltaal echter pas de derde of vierde taal van deze leerlingen. De hoofdstad verandert dus voortdurend.

„Er gebeuren hier mooie dingen, maar je hebt ook energie nodig om het vol te houden”, besluit Aurélien Saniko. „Vlaamse lezers, wees niet bang, Sint-Jan beschermt ons.”

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

Molenbeek, Noord-Afrikaans? Het hart van de gemeente is een kerkgebouw. © Frank Bahn Müller

STANDPUNT

Luk VANMAERCKE

Elk woord draagt een boodschap

„In het begin was het Woord”, zo opent Johannes zijn evangelie. Woorden zijn belangrijk, zo wist hij. Niet enkel het woord van God, maar ook dat van de mens. Woorden zijn geen toevallig samenraapsel van letters en klanken, maar hebben een betekenis, een kleur. Het zijn dragers van een boodschap, die inspeelt op de gevoelens van onze toehoorders. Wat we zeggen, is niet vrijblijvend, de manier waarop evenmin. Vele woorden vormen samen taal. Een taal die in beweging is. Vrijwel dagelijks ontstaan er nieuwe woorden, want onze behoefte om te communiceren reikt stevast verder dan ons beschikbare jargon. Onze taal leeft, omdat we zelf leven.

Van Dale, bekend van het *Groot woordenboek van de Nederlandse taal*, organiseert elk jaar de verkiezing van het woord van het jaar. De redactie selecteert een rist nieuwe woorden die dat jaar furore maakten en het grote publiek kan dan via het internet een stem uitbrengen. Opmerkelijk: Vlaanderen en Nederland stemmen afzonderlijk. Onze taalunie blijft toch altijd een beetje gespleten.

Terwijl de Nederlanders *sjoemelsoftware* tot woord van 2015 verkozen, werd dat in Vlaanderen *kraamkost*. Dat laatste leidde meteen tot kritische en zelfs smalende bedenkingen op sociale media en websites. Kraamkost? Daarvan hadden velen nog nooit gehoord. Anderen begrepen het verkeerd en dachten aan een snelle hap die je bij een eetkraampje kunt kopen. Wie stemde er nu in godsnaam op zo een woord?

Wel, misschien waren dat wel mensen die het beu zijn om jaar na jaar een negatief woord te kiezen. Kraamkost is immers de maaltijd die mensen spontaan bereiden voor een pas bevallen mama. Het wordt meegebracht bij een babybezoek en het bespaart de jonge ouders de moeite om zelf achter de kookpotten te gaan staan. Het woord werd bedacht door een zekere Michèle Dewaele en gelanceerd door culinair journaliste Dorien Knockaert van *De Standaard*, op de populaire blog van *Mme Zsazsa*.

Knockaert schreef over dit woord: „Kraamkost hoeft amper iets te kosten en je hoeft er ook niet voor om te rijden langs een baby-spullenwinkel. Kraamkost kook je gewoon bijeen. Een grote schaal lasagne voor het uitgebreide gezin. Een stoofpot. Soep, salade, groentetaart. Want pas bevallen ouders hebben grote honger, maar weinig puf om in de keuken te staan.” Mooi geformuleerd en een nog mooier idee. Vergeet de geboortelijst vol obligate geschenken, steek zelf eens de handen uit de mouwen.

En wat een contrast met de winnende woorden uit vorige edities. In 2014 werd dat het dreigende begrip *flitsmarathon*, in 2013 het egocentrische woord *selfie*. En de jaren daarvoor kregen we *frietchinees* (een beetje racistisch), *stoeproken* (een spottend woord), *tentsletje* (kan het nog vrouwonvriendelijker?), *ontvrienden* (weinig sociaal) en *swaffelen* (een woord dat u zelf even mag opzoeken). Allemaal creatief gevonden, maar stuk voor stuk met een negatieve betekenis.

Doe mij dus maar kraamkost, alle critici ten spijt. Laat me maar even naïef zijn en geloven dat de mensen het negativisme en het cynisme beu zijn. Dat ze aan onze taal een woord willen toevoegen dat we met enthousiasme kunnen omhelzen. Een bemoedigend woord, dat ons aanpoort om het in de praktijk om te zetten, wanneer in onze omgeving een kindje geboren wordt.

Laat mij maar even dromen, zeker in deze kerstperiode, nu we de beroemdste geboorte uit de geschiedenis herdenken. Veel kraamkost zal er in die stal niet geweest zijn, tweeduizend jaar geleden. Of hadden de herders brood en schapenkaas bij zich? Wie weet zijn zij wel de echte uitvinders van het woord van het jaar 2015. ”

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be